

УДК 378.147

**J. RAVEN'S SCIENTIFIC APPROACHES TO THE PROBLEM OF
PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS
НАУКОВІ ПІДХОДИ ДЖ. РАВЕНА ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ**

Pashchenko M. / Пащенко М.І.

s.p.s.,as.prof./к.пед.н., доцент,

teacher /викладач

ORCIDid 0000-0002-4011-1800

Chernenko L. / Черненко Л.П.

teacher //викладач

*Municipal Institution" Uman Taras Shevchenko Professional College of
Education and Humanities of Cherkasy Regional Council" 33, Nebesna Sotnia, 20300*

*КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім.Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради» Вул. Небесної сотні, 33, 20300*

Анотація. *Визначено підхід Дж. Равеном до трактування професійної компетентності майбутніх вчителів у професійній діяльності. Проаналізовано 37 видів тенденцій компетентностей, виділених Дж. Равеном.*

Ключові слова: *Дж. Равен, професійна компетентність, майбутні вчителів.*

Abstract. *J. Raven's approach to the interpretation of professional competence of future teachers in professional activities is determined. 37 types of competency trends identified by J. Raven are analyzed.*

Key words: *J. Raven, professional competence, future teachers.*

Вступ.

В останні роки в науці активно досліджується феномен професійної компетентності майбутніх вчителів. Це пов'язано, зі зміною вимог ринку праці до фахівця в будь-якій професійній діяльності і з процесом модернізації освіти. Професійна компетентність майбутніх вчителів, шляхи та методи її формування та розвитку досліджуються соціологами, психологами, педагогами. (Н.Кузьмин, А.Марков, А.Хуторский та ін.).

Основний текст.

Під компетентністю розуміють інтегральну якість особистості, що виявляється у загальній здатності і готовності її до будь-якої діяльності, заснованої на знаннях і досвіді, які отримані у процесі навчання і соціалізації і орієнтовані на самостійну і успішну участь у діяльності.

У професійній діяльності під компетентністю розуміється міра відповідності знань, умінь і досвіду особистості певного соціально-професійного статусу реальному рівню складності виконуваних ними завдань і розв'язуваних проблем.

Вперше компетентність як поняття було введено у педагогічну термінологію Дж. Равеном (1984). Аналізуючи соціально-психологічні проблеми функціонування британського суспільства, вчений дійшов висновків про необхідність зміни неадекватних переконань, очікувань, цінностей і установок у суспільстві і про тих типи мотивації сучасного суспільства. У трактуванні Дж. Равена компетентність - це специфічна здібність, необхідна для ефективного виконання конкретної дії у конкретній предметній галузі і включає вузькоспеціальні знання, предметні навички, способи мислення, відповідальність за свої дії. Дж. Равен ввів поняття вищих компетентностей, які, незалежно від того, в якій конкретній сфері вони проявляються - припускають наявність у людини високого рівня ініціативи, здатності організувати інших людей для досягнення поставлених цілей, готовність оцінювати, аналізувати соціальні наслідки своїх дій тощо. Суттєвою ознакою природи компетентності, Дж. Равен вважав її властивість проявлятися в органічній єдності, з цінностями людини, тобто за умови глибокої особистісної зацікавленості людини у даному виді діяльності. Виділив 37 видів тенденцій компетентностей:

- розуміння цінностей і установок по відношенню до конкретної мети;
- контроль своєї діяльності;
- залучення емоцій у процес діяльності;
- готовність і здатність навчатися самостійно;

- пошук і використання зворотного зв'язку;
- впевненість у собі;
- самоконтроль;
- адаптивність;
- відсутність почуття безпорадності;
- схильність до роздумів про майбутнє;
- звичка до абстрагування;
- увага до проблем, пов'язаних з досягненням поставлених цілей;
- самостійність мислення, оригінальність;
- критичне мислення;
- готовність вирішувати складні питання;
- готовність працювати;
- дослідження навколишнього середовища;
- готовність покладатися на суб'єктивні оцінки та ризикувати;
- відсутність фаталізму;
- готовність використовувати нові ідеї та інновації для досягнення цілі;
- використання інновацій;
- впевненість у доброзичливому ставленні суспільства до інновацій;
- установка на результат і перспективи;
- наполегливість;
- використання ресурсів;
- довіра;
- ставлення до правил поведінки;
- здатність приймати рішення;
- персональна відповідальність;
- здатність до спільної роботи заради досягнення мети;
- здатність спонукати інших людей працювати спільно заради досягнення поставленої мети;
- здатність слухати інших людей і брати до уваги те, що вони говорять;
- прагнення до суб'єктивної оцінки особистісного потенціалу;

- готовність дозволяти іншим людям приймати самостійні рішення;
- здатність вирішувати конфлікти і суперечності;
- здатність ефективно працювати в якості підлеглого;
- терпимість по відношенню до різних стилів життя оточуючих;
- розуміння плюралістичної політики;
- готовність займатися організаційним і громадським плануванням [1].

Дж. Равен компетентність представляє як феномен, що складається із компонентів, відносно незалежних від інших, які відносяться до різних сфер (когнітивної, емоційної тощо), і ці компоненти компетентності у різних співвідношеннях детермінують ефективну поведінку майбутніх вчителів. При этом Дж. Равен відмітив значення мотиваційної складової, виділивши ціннісно-мотиваційні аспекти особистості як системостворюючий компонент компетентності.

Висновки.

Аналізуючи умови і фактори розвитку професійної компетентності, вчений виділив ключове поняття розвиваюче середовище як характеристику стосовно підготовки майбутніх вчителів, підприємців, соціальних працівників. Отже, за Дж. Равеном, компетентність - системне *утворення*, що стосується когнітивної та емоційної сфери особистості, що впливає на формування компетентности мотиваційного компоненту, який, формується в умовах спеціального розвиваючого середовища.

Література:

1. Доривное, Дж. Компетентность в современном обществе.. Виявление, развитие і реализация. [Текст] [пер. с англ.] / Доривное Дж. - М., 2002. (англ. 1984).

2. Зеер, Е.Ф. Психолого-дидактичні конструкти якості професійної освіти. [Текст] / Е.Ф. Зеер // Освіта і наука. - 2002. - № 2 (Г4). С. 12-18.